

Posudek bakalářské práce

PETRA BUBELY

OBRAZ MAFIE V DÍLECH LEONARDA SCIASCII,

Ústav románských studií FFUK

Petr Bubela věnoval svou bakalářskou práci čtyřem Sciasciovým románům ze 60. a 70. let minulého století, v nichž se hovoří o sicilské mafii a o prorůstání mafiánských praktik do italské politiky. Kromě toho analyzoval také jednu z Scasciových her, drama *L'Onorevole* z roku 1965, jež se tematicky k této problematice přimyká.

Bubela podrobil jednotlivé texty velmi důkladné a velmi komplexní četbě.

Nejpronikavější je analýza Sciasciova prvního románu *Den sovy*. Bubela interpretuje jednotlivé scény, v nichž autor popisuje chování a bezprostřední reakce románových aktérů, a podrobně nasvětluje výroky románových postav (přesněji: upozorňuje na to, co je řečeno, i na to, co je zamlčeno), a postupně takto dokládá, jak autor stále ostřeji zakresluje fenomén mafie s jeho perverzní etikou a technickými pravidly jednání. Upozorňuje dále na fakt, že *Den sovy* není jen románem o mafii, ale že je tu tematizována i státní moc, která je mafiánskými praktikami silně kontaminována. S iracionálním principem násilí, jež představuje mafie, bojuje kapitán Bellodi, člověk „odjinud“ a představitel racionálního principu (práva, zákona); boj však prohrává. To vše je Bubelově interpretaci rozebráno velmi detailně. Osobně bych viděl trochu jinak tzv. Sciasciovy „sympatie“ k představiteli lokální mafie a Bellodiho protihráči donu Marianovi (jedné z nejplastičtějších Sciasciových postav). Je-li ideovým jádrem románu svár výše zmíněných dvou principů a má-li argumentační báze dona Mariana v životě sicilské komunity nepřehlédnutelnou váhu, pak ji jistě nelze nebrat vážně. Právě proto není don Mariano ani hlupák, ani karikatura (podobně jako jí není v *Todo modo* fascinující postava dona Gaetana). Soudí-li se z toho na Sciasciovy podvědomé sympatie k mafiánskému myšlení (což ovšem Bubela nečiní), je to hrubý omyl. Bystré jsou Bubelovy poznámky k Sciasciově transformaci detektivního žánru.

V románě *Každému, co jeho jest* se mafiánská tematika vrací a vrací se i detektivní schéma. Bubela nicméně dobře postihuje i to, co se proměnilo: Laurana je „místní“, Sicílie je tentokrát viděna „zevnitř“, objevuje se téma církve (rozeepsané později v *Todo modo*). Zdůraznil bych ještě jednu věc: je-li Laurana profesorem literatury, Bellodi a Rogas jsou pilní čtenáři. Není bez významu, že Sciasciovi detektivové nejsou jen chladní vyznavači dedukce, ale humanitně orientovaní intelektuálové.

Velmi dobrá je rovněž analýza románu *Il contesto*. Poslední zvolený román *Todo modo* – interpretačně značně náročný – je pojednán poněkud zběžně.

Myslím, že by stála za pozornost skutečnost, že oba romány jsou zřetelným dokladem toho, jak u Sciascii narůstá pocit bezmoci ve vztahu k italské politické realitě. A je nápadné, jak se tento proces promítá právě do narativní struktury jeho „detektivek“ a zvláště do toho, jak se proměňují jejich protagonisté. Pokud Bellodi – čestný a rozumný představitel státu – symbolizuje možnost nápravy (nerealizovanou, ale ne zcela vyloučenou), Rogas symbolizuje alespoň vůli k nápravě. *Todo modo* ovšem vrhá na italskou politickou scénu ještě pochmurnější pohled, a zdá se mi velmi výmluvné, že pro bellodiovsko-rogasovského hrdinu už tu není místo.

Bubela přijímá v *Todo modo* za bernou minci vypravěčovo doznání k vraždě. Víím, že není sám, já to tak však nikdy nečetl. Vždycky se mi zdálo, že tomu brání použitá ich-forma: pokud je vypravěč opravdu vrah, pak je v jeho podání dost nepochopitelná díra.

Úhrnem:

Petr Bubela napsal velmi zdařilou práci. Výklad je dobře rozvržen, zvláště oceňuji stylistickou úroveň textu. V celém textu jsem našel pouze dva údaje, které by si zasloužily korekturu: *Parocchie di Regalpetra* nejsou povídky (s. 9), ale typická neorealistická „zpráva“ (reportáž, dokument); Gidův román byl do češtiny přeložen nikoli jako *Podzemí Vatikánu* (s. 38), ale pod názvem *Vatikánské kobky*.

Práci hodnotím jako výbornou.

Praha, 16. 6. 2012

doc. PhDr. Jiří Pelán, Ph.D.,
oponent